

ПРОПОЗИЦІЇ
Міністерства юстиції України
до проєкту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України з процедур банкрутства щодо заходів, спрямованих на погашення заборгованості, що утворилася на оптовому ринку електричної енергії», внесеного на розгляд Верховної Ради України народним депутатом України Камельчуком Ю. О. (реєстр. № 2390 від 06.11.2019) (повторне друге читання)

Згідно з пояснювальною запискою метою проєкту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України з процедур банкрутства щодо заходів, спрямованих на погашення заборгованості, що утворилася на оптовому ринку електричної енергії» (далі – проєкт Закону) є створення на державному рівні належних умов для переходу до нової конкурентної моделі ринку електричної енергії в Україні, у строки визначені Законом України «Про ринок електричної енергії», шляхом забезпечення своєчасної реалізації всіх механізмів погашення заборгованості, визначених у законопроєкті «Про заходи, спрямовані на погашення заборгованості, що утворилася на оптовому ринку електричної енергії», які спрямовані на повне погашення заборгованості на оптовому ринку електроенергії, а також забезпечення умов для сталих розрахунків на новому ринку електричної енергії.

Проєктом Закону пропонується внести зміни до Кодексу України з процедур банкрутства (далі – Кодекс) щодо:

- відмови господарським судом у відкритті провадження у справі про банкрутство, якщо заява подана про порушення справи про банкрутство оптового постачальника електричної енергії (зміни до частини шостої статті 39 Кодексу);
- нерозповсюдження дії мораторію на задоволення вимог кредиторів на період дії процедури погашення заборгованості щодо сум заборгованості учасників розрахунків, що підлягають погашенню на умовах, визначених Законом України «Про заходи, спрямовані на погашення заборгованості, що утворилася на оптовому ринку електричної енергії» (зміни до частини п'ятої статті 41 Кодексу);
- закриття господарським судом провадження у справі про банкрутство, якщо боржником є оптовий постачальник електричної енергії (зміни до частини першої статті 90 Кодексу).

Міністерством юстиції України не підтримується проєкт Закону з огляду на таке.

1. Відповідно до статті 1 Закону України «Про ринок електричної енергії» ринком електричної енергії є система відносин, що виникають між учасниками ринку під час здійснення купівлі-продажу електричної енергії та/або допоміжних послуг, передачі та розподілу, постачання електричної енергії споживачам.

Заборгованість у розумінні Закону України «Про заходи, спрямовані на погашення заборгованості, що утворилася на оптовому ринку електричної енергії» – це сума коштів, що виникла до 1 липня 2019 року, підтверджена учасниками та підлягає сплаті відповідно до укладених договорів і судових рішень. Учасниками процедури погашення заборгованості є учасники (члени) оптового ринку електричної енергії України, їх кредитори та дебітори та інші суб'єкти господарювання, визначені вищезазначеним Законом.

Разом з тим відповідно до положень статті 1 Кодексу грошове зобов'язання – це зобов'язання боржника сплатити кредитору певну грошову суму відповідно до цивільно-правового правочину (договору) та на інших підставах, передбачених законодавством України. До грошових зобов'язань належать також зобов'язання щодо сплати податків,

СЕД АСКОД

Міністерство юстиції України

№ 6408-11.5.2-21 від 16.09.2021

Підписувач Малюська Денис Леонтійович

Сертифікат 3ED5083160DBC59B04000000CA590500E36E2900

Дійсний з 16.09.2021 15:03:08 по 16.09.2022 15:03:08

зборів (обов'язкових платежів), страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне та інше соціальне страхування; зобов'язання, що виникають внаслідок неможливості виконання зобов'язань за договорами зберігання, підряду, найму (оренди), ренти тощо та які мають бути виражені у грошових одиницях. До складу грошових зобов'язань боржника, у тому числі зобов'язань щодо сплати податків, зборів (обов'язкових платежів), страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне та інше соціальне страхування, не включаються неустойка (штраф, пеня) та інші фінансові санкції, визначені на дату подання заяви до господарського суду, а також зобов'язання, що виникли внаслідок заподіяння шкоди життю і здоров'ю громадян, зобов'язання з виплати авторської винагороди, зобов'язання перед засновниками (учасниками) боржника - юридичної особи, що виникли з такої участі.

Слід зазначити, що оптовий постачальник електричної енергії може мати не лише заборгованість, що підлягає врегулюванню відповідно до Закону України «Про заходи, спрямовані на погашення заборгованості, що утворилася на оптовому ринку електричної енергії», але й заборгованість перед іншими кредиторами.

За Конституцією України юрисдикція судів поширюється на будь-який юридичний спір (стаття 124), а частиною четвертою статті 13 Конституції України встановлено, що держава забезпечує захист прав усіх суб'єктів права власності і господарювання, соціальну спрямованість економіки. Усі суб'єкти права власності рівні перед законом.

Частиною другою статті 5 Господарського кодексу України визначено, що конституційні основи правового господарського порядку в Україні становлять, зокрема, забезпечення державою захисту прав усіх суб'єктів права власності і господарювання, право кожного володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, визнання усіх суб'єктів права власності рівними перед законом, непорушність права приватної власності, недопущення протиправного позбавлення власності, економічна багатоманітність, право кожного на підприємницьку діяльність, не заборонену законом, тощо.

Також статтею 4 Господарського процесуального кодексу України встановлено, що право на звернення до господарського суду в установленому цим Кодексом порядку гарантується. Ніхто не може бути позбавлений права на розгляд його справи у господарському суді, до юрисдикції якого вона віднесена законом. Юридичні особи та фізичні особи – підприємці, фізичні особи, які не є підприємцями, державні органи, органи місцевого самоврядування мають право на звернення до господарського суду за захистом своїх порушених, невизнаних або оспорюваних прав та законних інтересів у справах, віднесених законом до юрисдикції господарського суду, а також для вжиття передбачених законом заходів, спрямованих на запобігання правопорушенням.

Таким чином, проектом Закону обмежується гарантоване державою право кредиторів, які не є учасниками процедури погашення заборгованості, на захист своїх законних інтересів у господарському суді. Запропоноване проектом Закону виокремлення для оптового постачальника електричної енергії із встановленої Кодексом процедури відкриття господарським судом провадження у справі про банкрутство порушує конституційні основи правопорядку у сфері господарювання щодо забезпечення державою захисту прав усіх суб'єктів права власності і господарювання та рівності усіх суб'єктів права власності перед законом, визначені частиною четвертою статті 13 Конституції України, частиною другою статті 5 Господарського кодексу України та частини першої і другої статті 4 Господарського процесуального кодексу України.

Крім того, положення проекту Закону не відповідають нормам Господарського процесуального кодексу України та статті 34 Кодексу, згідно з якою до господарського суду кредитором або боржником подається заява про відкриття провадження у справі про банкрутство, а не про порушення справи про банкрутство.

2. Частинами шостою-восьмою статті 2 Закону України «Про заходи, спрямовані на погашення заборгованості, що утворилася на оптовому ринку електричної енергії» встановлено, що:

- на період дії цього Закону на учасників розрахунків не поширюється мораторій на задоволення вимог кредиторів у справах про банкрутство щодо сум заборгованості, які підлягають погашенню на умовах, визначених цим Законом;
- до закінчення процедури погашення заборгованості господарським судом у справах про банкрутство учасників розрахунків не розглядаються клопотання про визнання підприємства-боржника банкрутом і відкриття ліквідаційної процедури;
- господарський суд приймає рішення про закриття провадження у справі про банкрутство, в якій боржником є оптовий постачальник електричної енергії. До закінчення процедури погашення заборгованості господарським судом не розглядаються заяви про порушення справи про банкрутство оптового постачальника електричної енергії.

Таким чином, запропоновані проектом Закону зміни до Кодексу щодо відмови господарським судом у відкритті провадження у справі про банкрутство, нерозповсюдження дії мораторію на задоволення вимог кредиторів, закриття господарським судом провадження у справі про банкрутство вже містяться в Законі України «Про заходи, спрямовані на погашення заборгованості, що утворилася на оптовому ринку електричної енергії», який набрав чинності 16.07.2020.

При цьому відповідні положення зазначеного Закону мають невизначений строк дії «до закінчення процедури погашення заборгованості», «на період дії цього Закону». Однак запропоновані проектом Закону зміни до Кодексу щодо відмови господарським судом у відкритті провадження у справі про банкрутство та закриття господарським судом провадження у справі про банкрутство не містять часових обмежень.

Враховуючи, що запропоновані проектом Закону положення вже містяться в Законі України «Про заходи, спрямовані на погашення заборгованості, що утворилася на оптовому ринку електричної енергії» та не є постійними нормами (мають період дії, пов'язаний з тривалістю процедури погашення заборгованості та дією вищезазначеного Закону), внесення таких змін до Кодексу є недоцільним.

Міністр

Денис МАЛЮСЬКА